

RAN - 1902000102030001 - 2 - 3 - 4 - 5

RAN-1902000102030001

F.Y.B.Ed. (Sem.-II) Examination

March / April - 2019

Hindi

**Course : 203 Pedagogy of School Subject : Hindi
&**

**Course - 203 : Pedagogy of A School Subject : Social Science
&**

**Pedagogy of a school Subject : Accountancy
&**

**Course-203 : Pedagogy of A School Subject : Mathematics
&**

डोर्ष - 203 अध्यापन पद्धतिशास्त्र : संस्कृत

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 35

सूचना : / Instructions

नीचे दृष्टविले निशानीवाणी विगतो उत्तरवली पर अवश्य लभवी.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ **F.Y.B.Ed. (Sem.-II)**

Name of the Subject :

☛ **Pedagogy of a School Subject**

Subject Code No.: **1902000102030001-2-3-4-5**

Seat No.:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

RAN-1902000102030001

प्र. १. अ) नीचे दिए गए प्रश्नो के उत्तर एक शब्द या वाक्य में दीजिए।

(0४)

१) भाषा शब्द किस धातु से बना है?

२) भाषा शिक्षा की विद्यियों के दो नाम बताइए?

३) छात्र अच्छी तरह बोल सके इसके लिए कौन सी अभिव्यक्ति का विकास होना चाहिए?

RAN-1902000102030001-2-3-4-5]

[1]

[P.T.O.]

P0341-P0342-P0343-P0344-P0345

૪) લેખન શિક્ષા સે છાત્રો મેં કૌન સી કલા કા વિકાસ હોતા હૈ?

બ) નીચે દિલે ગલે પ્રશ્નો કલે કરીબ ૪૦ સે ૫૦ શબ્દોં મેં ઉત્તર દીજિલે। (કિન્હી તીન) (૦૬)

૧) ભાષા કી કોઈ ઁક પરિભાષા બતાઁલે।

૨) હિન્દી ભાષા કા સાંસ્કૃતિક મહત્ત્વ સમઁલાઁલે।

૩) ગદ્ય પાઠ મેં છાત્રો કો વિષયાભિમુખ કરને કી ઢો પ્રયુક્તિયોં કા સંક્ષેપ મેં વર્ણન કીજિલે।

૪) પાઠ આયોજન કા મહત્ત્વ સંક્ષેપ મેં બતાઁલે।

પ્ર. ૨. નીચે દિલે ગલે પ્રશ્નોં કલે ઉત્તર વિસ્તાર સે દીજિલે। (૧૦)

હિન્દી ભાષા કી પરોક્ષ વિધિ કી વિસ્તૃત ચર્ચા કીજિલે

અથવા

હિન્દી ભાષા કી પ્રવર્તમાન સ્થિતિ બતાકર સુધાર કલે ઉપાય બતાઁલે।

પ્ર. ૩. નીચે દિલે ગલે પ્રશ્નોં કલે ઉત્તર વિસ્તાર સે દીજિલે। (૧૦)

પદ્યશિક્ષા કા મહત્ત્વ બતાકર પદ્યશિક્ષા કી પદ્ધતિયોં કી વિસ્તૃત ચર્ચા કીજિલે।

અથવા

મૌખિક અભિવ્યક્તિ કા મહત્ત્વ બતાકર ઉચ્ચારણ ઢોષ હોને કલે કારણ ઁર ઉપાય કી ચર્ચા કીજિલે।

પ્ર. ૪. નીચે દિલે ગલે પ્રશ્ન કા ઉત્તર વિસ્તાર સે દીજિલે। (૦૫)

ઁક શિક્ષક કલે નાતે આપ પાઠ આયોજન કરતે સમય કૌન-કૌન સી બાતોં કો ઢ્યાન મેં રલ્લેંગે।

RAN-1902000102030002

Course - 203 : Pedagogy of A School Subject : Social Science

પ્ર. ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઁક વાક્યમાં જવાબ આપો: (૦૪)

૧. પાઠ આયોજન ઁટલે શું?

૨. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં નિદાનાત્મક કાર્ય ઁટલે શું?

૩. ઢોરણ-૮ ના પ્રવર્તમાન સામાજિક વિજ્ઞાન પાઠ્યપુસ્તકની કોઈ ઁક ખામી જણાવો.

૪. “પ્રોજેક્ટ ઁ કુદરતી વાતાવરણમાં થતું સમસ્યા ઉકેલ શોઢવાનું ઁક કાર્ય છે.

૫. આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?

- પ્ર. ૧ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો: (કોઈ પણ ત્રણ) (૦૬)
૧. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણના માનસિક ઘડતર અંગેના કોઈ ચાર હેતુઓ જણાવો.
 ૨. તમે વર્ગખંડમાં નકશાનો વિનિયોગ કઈ રીતે કરશો?
 ૩. આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો ટૂંકમાં જણાવો.
 ૪. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષક પાસે અપેક્ષિત ચાર વ્યાવસાયિક ક્ષમતાઓ જણાવો.

- પ્ર ૨ નીચેના પ્રશ્નનો આશરે ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો: (૧૦)
- એકમ પાઠ આયોજન એટલે શું? એકમ પાઠ આયોજનના લાભો અંગે વિગતવાર ચર્ચા કરો.

અથવા

સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણના ચાર સામાન્ય હેતુઓ જણાવી તેના વિશિષ્ટ હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.

- પ્ર ૩ નીચેના પ્રશ્નનો આશરે ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો: (૧૦)
- નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના લાભ અને મર્યાદાઓ જણાવો.

અથવા

સારા પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો જણાવી ધો-૯ ના પાઠ્યપુસ્તકની સમીક્ષા કરો.

- પ્ર ૪ નીચેના પ્રશ્નનો ૧૫૦ થી ૨૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો: (૦૫)
- એક સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષક તરીકે તમારી શાળામાં સામાજિક વિજ્ઞાન મંડળની રચના તમે કઈ રીતે કરશો?

ENGLISH VERSION

- Q.1(A) Answer the following questions in One Sentence: (04)**

1. What is lesson plan?
2. What is Diagnosis work in the teaching of Social Science?
3. Mention the any one fault of Social Science textbook of Std-8.
4. "Project is a problem solving activity taking place in Natural Environment." Who has given this definition?

- Q.1(B) Answer the following questions in 40 to 50 words: (Any Three) (06)**

1. Explain the any four objectives of mental development in teaching of Social Science.
2. How will you have application of map in the classroom?

3. Explain in brief about characteristics of model question paper.
4. Mention four professional abilities expected from a teacher of Social Science.

Q2 Answer the following Question in 300 to 400 words: (10)

What is Unit Lesson Plan? Discuss in detail about to merits of the Unit Lesson Planning.

OR

Mention any four general objectives of teaching of Social Science. Clarify specific objectives of general objectives.

Q3 Answer the following Question in 300 to 400 words: (10)

Clear up the concept of supervision method and explain their merits and limitations.

OR

Discuss the textbook of Social Science of std-9 keeping in mind characteristics of a good text book.

Q.4 Answer the following Question in 150 to 200 words: (05)

By which way you establish a Social Science club as being a Social Science teacher in your school?

RAN-1902000102030003

Pedagogy of a school Subject : Accountancy

પ્ર.૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો :

૦૪

- (૧) દ્વિનોંધી નામા પદ્ધતિના પ્રથમ પુસ્તકનું નામ શું હતું?
- (૨) એકમ પાઠ એટલે શું?
- (૩) મૌખિક મૂલ્યાંકનના બે સ્વરૂપો જણાવો.
- (૪) નિદાન કસોટી એટલે શું ?

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ૩૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે ત્રણ) ૦૬
- (૧) ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે પૂર્વભૂમિકા તરીકે નામાની ઉપયોગિતા સમજાવો.
- (૨) સંગ્રહપોથીની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) ઉપચારાત્મક કાર્યનું મહત્ત્વ ચર્ચો.
- (૪) નામાના મૂળતત્ત્વો વિષયમાં વર્તમાનપત્રોનો ઉપયોગ શી રીતે કરશો ?

- પ્ર.૨ નીચેના પ્રશ્નો જવાબ આપો : ૧૦
- આગમન - નિગમન પદ્ધતિની નીચેના મુદ્દાઓ સંદર્ભે ચર્ચા કરો.
- અર્થ
 - લાભાલાભ
 - વર્ગખંડમાં વિનિયોગ

અથવા

- નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિની નીચેના મુદ્દાઓ સંદર્ભે ચર્ચા કરો.
- અર્થ
 - લાભાલાભ
 - વર્ગખંડમાં વિનિયોગ

- પ્ર.૩ નીચેના પ્રશ્નો જવાબ આપો : ૧૦
- ત્રિપરિમાણદર્શક કોષ્ટક એટલે શું? નામાના ૫૦ ગુણના પ્રશ્નપત્રની રચના માટે ત્રિપરિમાણદર્શક કોષ્ટક તૈયાર કરો.

અથવા

નામાનાં આદર્શ શિક્ષકમાં જરૂરી ગુણો કયા-કયા છે ? સમજાવો.

- પ્ર.૪ નીચેના પ્રશ્નો જવાબ આપો ? ૦૫
- ધોરણ - ૧૧ ના પ્રવર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન રજૂ કરો.

English Version

1. (A) Answer the following questions in one sentence. 04
- (1) What was the name of a very first book of dual effect Accountancy ?
 - (2) What is Unit Planning ?
 - (3) Mention two natures of oral evaluation.
 - (4) What is diagnosis test ?

- (B) Answer the following Questions in 40 to 50 words : (Any Three) 06
- (1) Explain the usefulness of Accountancy as pre- role for higher education.
 - (2) Clarify the concept of “Scrap Book”.
 - (3) Explain the importance of remedial work.
 - (4) How can the newspapers used in the subject of Accountancy ?

2. Answer the following question : 10
- (1) Discuss the following points regarding Inductive - Deductive method.
 - Meaning
 - Merits - Demerits
 - Classroom implementation.

OR

Discuss the following points regarding Supervised study method.

- Meaning
- Merits - Demerits
- Classroom implementation.

3. Answer the following question: 10
- What is blue print ? Prepare a blue print for the construction of question paper of 50 marks for Accountancy subject.

OR

Which are the qualities needed in the ideal teacher of Accountancy? Explain.

4. Answer the following question : 05
- Write the evaluation for the textbook of Accountancy of standard 11th.

Course-203 : Pedagogy of A School Subject : Mathematics

પ્ર.૧(અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. (૦૪)

૧. જ્ઞાનની પરિભાષામાં ગણિત એટલે શું?
૨. ગણિતના વિદ્યાર્થીઓની કઈ બાબતોના અભ્યાસ પરથી ગણિતનું નિયામક મૂલ્ય જાણી શકાય છે?
૩. આદર્શ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવા અંગેના ત્રિપરિમાણદર્શક કોઠા (બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ) ના ત્રણ પરિમાણો કયા-કયા છે?
૪. ગણિત શિક્ષણમાં જીઓ-બોર્ડ (Geo-Board) ના ઉપયોગ દ્વારા કયા એકમો શીખવી શકાય?

પ્ર.૧(બ) નીચેના પ્રશ્નોના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) (૦૬)

૧. ગણિતનું સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય એટલે શું?
૨. ગણિત પ્રયોગશાળાનું મહત્ત્વ જણાવો.
૩. ભૂમિતિ અને અંકગણિત વચ્ચેનો અનુબંધ ઉદાહરણ આપી સ્પષ્ટ કરો.
૪. ગણિત શિક્ષણમાં ઉપયોગી શૈક્ષણિક ઉપકરણોની યાદી તૈયાર કરો.

પ્ર.૨ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (૧૦)

ગણિત શિક્ષણમાં આગમન પદ્ધતિની સમજ ઉદાહરણ સાથે આપી તેના ગુણ-દોષની ચર્ચા કરો.

અથવા

પાઠ આયોજનનો અર્થ જણાવી એકમ પાઠ આયોજન અને છૂટા પાઠ આયોજન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

પ્ર.૩ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (૧૦)

“ગણિત મંડળ દ્વારા ગણિત વિષયને રસપ્રદ બનાવી શકાય છે.” આ વિધાનના સંદર્ભમાં નીચેના મુદ્દા ચર્ચો.

૧. ગણિત મંડળના હેતુઓ
૨. ગણિત મંડળની પ્રવૃત્તિઓ

અથવા

૧. આદર્શ ગણિત શિક્ષકના લક્ષણો
૨. આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો

પ્ર.૪ નીચેના પ્રશ્નનોના જવાબ આપો. (૦૫)
તમારી શાળાની ગણિત પ્રયોગશાળામાં તમે ગણિતના કયા પ્રયોગો અને પ્રવૃત્તિઓ કરાવશો?

English Version

Q.1(A) Answer the following questions in One Sentence. (04)

- 1) What is Mathematics in terminology of knowledge?
- 2) Which matters could be studied of Mathematics Students to know the disciplinary value of Mathematics?
- 3) Which are the three dimensions of Blue Print to prepare an ideal question paper?
- 4) Which units can be learned by the use of Geo-Board in Mathematics Teaching?

Q.1(B) Answer the following questions in 40 to 50 words. (Any Three) (06)

- 1) What is the Cultural value of mathematics?
- 2) Mention the importance of Mathematics Laboratory.
- 3) Clarify the co-relation between Geometry and Arithmetic giving illustrations.
- 4) Prepare the list of important equipment in Mathematics teaching

Q.2 Answer the following Question in 300 to 400 words: (10)

Explain Inductive Method with suitable example and discuss merit and demerit of it.

OR

Mention the meaning of lesson Planning and Clarify the difference between Unit Lesson Planning and Stray lesson Planning.

Q.3 Answer the following Question in 300 to 400 words: (10)

"Mathematics club contributes highly in making the Mathematics subject interesting for the Mathematics Student." Justify the statement keeping in mind the following points:

- (i) Objectives of Mathematics Club
- (ii) Activities of mathematics Club

OR

- (i) Characteristics of an ideal Mathematics Teacher,
- (ii) Characteristics of an ideal Mathematics Textbook.

Q.5 Answer the following Question in 150 to 200 words: (05)

Which Experiments & Activities of Mathematics you will do in Mathematics Laboratory of your School?

RAN-1902000102030005

કોર્ષ - 203 અધ્યાપન પદ્ધતિશાસ્ત્ર : સંસ્કૃત

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોનાં એક વાક્યમાં જવાબ લખો (૦૪)

૧. સંસ્કૃત ભાષાના માળખામાં કયા બે મુખ્ય ભાષા ઘટકો છે?
૨. કયું સાહિત્ય દ્રખ્ય સાહિત્ય છે?
૩. ધોરણ -૯ ના પાઠ્યપુસ્તક પર શેનું ચિત્ર છે ?
૪. સંસ્કૃત સાહિત્યમાં ગદ્યના જ્યોતિર્ધરો કોણ છે ?

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેના પ્રશ્નોનાં ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) (૦૬)

૧. શાળામાં સંસ્કૃતનું સ્વાભાવિક વાતાવરણ ઉભું કરવા માટે શું કરી શકાય ?
૨. દંડાન્વય પદ્ધતિ એટલે શું ?
૩. “ મહાવીર ચરિતમ” ને ટૂંકમાં સમજાવો
૪. સંસ્કૃત શિક્ષકમાં અપેક્ષિત વિદ્યાકીય સજ્જતાના ચાર મુદ્દાઓ જણાવો

- प्रश्न-२ नीचेना प्रश्नोना ३०० थी ४०० शब्दोमां ज्वाब आपो. (१०)
१. संस्कृत साहित्यनो वर्गीकरण चार्ट तैयार करो.
अथवा
१. प्रत्यक्ष पद्धतिनुं स्वरूप लक्षणो मलत्व अने मर्यादाओ चर्यो.
- प्रश्न-३ नीचेना प्रश्नोना ३०० थी ४०० शब्दोमां ज्वाब आपो. (१०)
१. उपकरणोना प्रकारो ज्वावी संस्कृत शिक्षणमां उपकरणोनुं मलत्व ज्वावो.
अथवा
१. पाठ्यपुस्तकना लक्षणो ज्वावी धोरण-टना संस्कृत पाठ्यपुस्तकनी समीक्षा करो.
- प्रश्न-४ नीचेना प्रश्नो १५० थी २०० शब्दोमां ज्वाब आपो. (५)
- १) वर्गभंडमां संस्कृत शिक्षणने रसप्रद बनाववा माटे अेक शिक्षक तरीके तमे क्या क्या शैक्षणिक उपकरणोनुो उपयोग करशो?

ENGLISH VERSION

Instruction: As per the instruction no.1 of page no.

- 1-A Answer the following question in one sentence. 04**
1. Which are the two language components in pattern of Sanskrit Language ?
 2. Which literature is visuals literature ?
 3. Which picture is printed on standard 9 sanskrit text book ?
 4. Who are the prose Jyotirdhar in Sanskrit literature ?
- B. Answer the following question in 40 to 50 words. (Any three) 06**
1. What can do for to creat Sanskrit natural atmosphere in school?
 2. What is “दंडान्वय” method ?
 3. Explain “महावीर चरितम” in short.
 4. Mention any four points of Educational Proficiency in Sanskrit Teacher.

2. Answer the following question in 300 to 400 words. 10

1. Prepare classification chart of Sanskrit literature.

OR

1. State the Sanskrit Teaching direct Method's Nature, characteristics Importance and limitations.

3. Answer the following question in 300 to 400 words. 10

1. Give the types of educational teaching aids and note down its importance in Sanskrit teaching.

OR

1. Write down the characteristics of text book and review the standard-9 text book.

4. Answer the following question in 150 to 200 words. 05

- 1) As a Sanskrit teacher which teaching tools will you use in Sanskrit teaching to make effective classroom teaching ?

—————